

Karin i Edsbyn sista jäntan på vallen

För fåbodkulturen vidare till nya generationer

Karin Sköldmark i Edsbyn kan se tillbaka på sin 45:e sommar på fåbodvallen – Skomakra-vallen i Väsbo. Den djupa kärlek hon visar fåbodlivet och omsorgen om äldre tiders kunskap och traditioner belönades i Järvsö på fredagvällen av Nordiska förbundet för kulturlandskap.

Förbundet, som i helgen håller årsmöte på Svågagården, Angebo, uppmärksammar i år fåbodbruk, gammal finnbebyggelse och brukstraditioner i Hälsingland.

Därför har Nordiska förbundet för kulturlandskap ordnat ett omfattande program där man besöker flera platser, bland annat Svedbovallen, Näsvallden, gruvan i Loos, finnårdar i Karlsberg och Tenskog samt bruksmiljöerna i Hedvigstors, Strömbacka med mera under tiden fredag-söndag.

Diplom delades ut

Totalt räknas ett 70-tal deltagare från hela Norden delta under seminarier och utflykter. Årets tema är Etnobiologi och lokalbefolkningars kunskapskatt.

På fredagvällen bjöds det på festmiddag på Järvsöbaden, där Karin Sköldmark var en av totalt fyra som fick motta förbundets diplom. Hon får sitt diplom för att hon bland annat har fört kunskapen om recept och hantverk vidare genom sitt arbete med djuren på Skomakravallen under många somrar. Med generositet och engagemang lämnar hon nu över sina erfarenheter till en ny generation fåbodbrukare – som

Tina Hansson och Robert Eklund på Svedbovallen – heter det vidare i motiveringen.

Övriga som fick diplom för sina insatser inom fåbodområdet var Jenny Strandberg, Råbergsvallen, Olle Jonsson (Källbergs Olle), Råbergsvallen och Margareta Graner, Näsvallden.

Förbundets hedersgåva 1998 delades ut till Olle Berglund, mest känd för sitt arbete för kulturlandskapet genom de senaste årens TV-program om det svenska odlingslandskapet. Han får hedersgåvan för sitt mycket sakkunniga och mångåriga arbete.

När Ljusnan på fredagen träffade Karin Sköldmark i Väsbo hade hon ännu inte fått sitt diplom, därför kunde hon inte få frågan hur det kändes att på detta sätt bli uppmärksammat och belönad. Däremot kunde hon summera årets sju sommarveckor på Skomakravallen, där hon i år hade getter, får och ungdjur.

"En bra sommar"

– Det har varit en bra sommar, men regnig förstas. I fjol var det ju så fint. Jag slutade vara här sista juli. Jag tycker det är så roligt att vara här. Jag längtar till Skomakravallen varje år. Det kan nog ingen förstå, som inte har upplevt hur det är att vara på en fåbodvall. Fast numera tar jag det i mindre skala än tidigare, har inte så många djur, berättar Karin Sköldmark som också sedan några år tillbaka är pensionär.

Hon bor i en hyreslägenhet i Edsbyn och därför uppskattar hon närheten till naturen och djuren. Det ger henne också avkoppling.

– Fast förr om åren var det mycket jobbigare. Då var det mer

DJUR HÖR TILL. Karin Sköldmark tycker det känns riktigt att det finns djur på vallen. I sommar har hon haft getter, får och ungdjur. Djuren ser också till att det öppna landskapet hålls öppet genom sitt bete.

att göra och fler djur. Men då var jag yngre och orkade mer, säger Karin.

När hon arbetar på vallen gör hon ost, både blandost och getost, och messmör. Djuren ger henne sällskap.

– Och att vara på en fåbod där inga djur finns och som rör sig skulle inte kännas riktigt. Dessutom håller djuren landskapet öppet genom sitt bete. Annars skulle ångarna snabbt växa igen av sly och gräs, säger Karin Sköldmark.

Karin berättar att totalt finns det sex vallar i Väsbo. Skomakra-

vallen ägs av hennes bröder Yngve och Nils Jonsson i Roteberg.

Under de senaste åren har fåbodlivet och fåbodkulturen uppmärksammas mer och mer. Karin kan inte direkt säga vad det beror på, mer än att det ger henne själv stor glädje och att det känns riktigt att få föra traditionerna vidare, till exempel hur man gör stekost och blandost.

Hon tycker också att de som jobbar inom fåbodnäringen kunde få lite mer uppskattning, som till exempel i Jämtland där fåbodfolket fick chans att resa till Alporna och studera olika

vallar där. Ett sådant initiativ även här skulle ge kunskap och vidga den egna horisonten, tycker Karin.

Karin kan också se fram emot årets Fåbodriksdag senare i höst, då fåbodbrukare från hela landet får samlas och byta erfarenheter. Karin har varit med där sedan 1982, nästan varje år, och tycker de olika fåbodriksdagarna har gett henne väldigt mycket. Hon åker också runt och hälsar på hos olika fåbodbrukare när säsongen är slut i Väsbo.

Klas-Göran Sannerman

FOTO: KLAS-GÖRAN SANNERMAN

BÄDDADE SÅNGAR.

En interiör från fåbodstugan i Väsbo. Karin berättar att hon inför varje sommar gör fint i stugan. Pelargoner sätts i fönstren och sängarna bäddas upp på gammalt sätt.

DAGENS NAMN: Stella, Stellan

Stella är latin och betyder stjärna. Som svenskt förnamn har Stella funnits sedan mitten av 1800-talet.

Det har varit ovanligt ända fram till 1990-talet då allt fler flickor döptes till Stella, men det finns knappt 1000 som bär namnet.

Stellan kommer troligen från tyskan men dess ursprung och betydelse är inte klarlagt.

I Sverige har det använts sedan 1500-talet men har aldrig blivit vanligt.

I den norska almanackan står Margot och Mary, i den finlandssvenska Marita och i den finska Marjatta, Marja och Jaana.

I MORGON: Brynolf, Signy

I Ovanåkers kyrka vigdes den 4 juli Kathrine Bergh och Peter Browall, Stockholm. Brynolf är född i Ovanåker. Vigsellärdare var komminister Mari- anne Blomberg.

FOTO: FOTOREKLAM, EDSBYN

INTERNATIONELL HOCKEYFEST

Brynäs IF-Dynamo Mosca GRATTIS

Det var ni som vann två biljetter till matchen

21208 Marianne Persson, Bollnäs
21626 Daniel Pettersén, Segersta
23129 Jerker Flodstam, Bollnäs
24120 Sven Arne Jonsson, Alfta
28177 Fredrik Larsson, Bollnäs
30328 Gunn-Britt Modin, Söderhamn
30402 Sven Jäderberg, Söderhamn
31444 Karin Nilsson, Edsbyn
31759 Anna-Louise Hellmyrs, Alfta
32529 Emil Persson, Bollnäs
32692 Märtha Fransk, Kilafors
33100 Claes Nirs, Alfta
33550 Bill Näckfelt, Bollnäs
34094 Kjell Larsson, Kilafors
34541 Björn Norin, Kilafors

Rätt svar: 11 gånger

Biljetter hämtas på Ljusnans kundtjänst i Bollnäs mot uppvisande av Ljusnankortet. OBS Före kl 16.00

LJUSNAN
TIDNING FÖR HÄLSINGLAND

Störst i Södra Hälsingland